

Кога да потърсим **ПСИХОЛОГ** или **ЛОГОПЕД**!

Адаптация – това е добре познатият процес на приспособяване, който всички живи същества притежават, за да може да съществуват в различни условия и среди. Този процес е колкото познат, толкова и често подценяван, пренебрегван и приеман за нещо, което е вродено и не се нуждае от допълнителна работа. Но дали е така?

Адаптивните способности на всеки човек са развити по различен начин и зависят от много фактори, които се формират още в много ранна възраст, в средата на нашето семейство и връзките и отношенията, които ние развиваме първо с нашите най-близки хора, а след това пренасяме в обкръжаващия ни свят. Част от тези фактори са:

- Способност за изчакване;
- Самоконтрол;
- Ниво на самостоятелност;
- Поемане на отговорност;
- Толерантност към различие;
- Приемане на авторитет – правила, забрани;
- Приемане на последствия от действия и наказание.

Това са едни от най-важните способности, които се включват в процеса на адаптация и тези фактори се повлияват предимно от средата, в която малкото дете расте. Често някои от тези фактори са по-трудни за овладяване и когато има „блокаж“ в тези важни способности, това проличава в различни трудности в поведението на детето – изолация, притеснителност, гневни изблици, забавяне в развитието (проговаряне, научаване на тоалетни навици, способност за активно общуване и други), панически страх от раздяла, трудности в съня, агресивно поведение, нисък самоконтрол и други.

КАКВО МОЖЕ ДА НИ ПРИТЕСНИ В ТАЗИ ВЪЗРАСТ?

✓ Трудна адаптация.

1. Ако детето е тревожно сутрин при раздяла, но след като си тръгне мама спира да плаче и играе: НЕ ни търсете! ☺

2. Ако детето е тревожно сутрин, не иска да се храни и е станало раздразнително след градина, „наказвайки“ ви за несправедливостта, която сте причинили: Почакайте! Наблюдавайте около 2 седмици дали ще минете към точка 1 или към точка 3.

3. Ако детето е много тревожно, не спи спокойно, повръща от силен плач, отказва да се храни дори и вкъщи, станало е по-“залепено“ към вас: Потърсете консултация с психолог! Не го отлагайте и не е страшно! ☺

ПОВЕДЕНЧЕСКИ ПРОЯВИ

- Ако детето ви е по-палаво и не приема правилата от градината, помогнете му като следите и вкъщи да има правила и да изчаква. Все пак до първата година на детето, нуждите на бебето са на първо място, но след като стане на 2-3 години, вече е важно да „тупне“ от пиедестала си и да се нареди на опашката по важност, все пак около последните места. ☺Ако ви е трудно с поставянето на правилата – психологът може да бъде полезен със съвети!
- Ако детето ви не играе с други деца, ако страни и не желае да се включва в общи дейности, а играе самостоятелно, е хубаво да потърсите причините, след като е преминал периода на адаптация.
- Ако детето проявява агресия или автоагресия: Потърсете психолога, преди той да потърси вас! Но ако вече ви е потърсил пръв, не отлагайте срещата.

И СМЕЛО ПРОДЪЛЖАВАМЕ ВЪВ ВТОРА ГРУПА

- Психологическа подкрепа можете да потърсите във всички случаи, в които имате нужда от съвет, ако нещо ви тревожи или просто сте неуверени. Ако преминавате през труден етап – вие или семейството ви!
- Ако детето трудно се задържа на едно място и не успява да се включва пълноценно в обучителните ситуации.
- Ако детето има трудности с общуването с другите деца. За тези неща следят предимно педагозите в групите. Те могат да сравнят, да усетят и да разпознаят кога е време да се включат и специалисти от екипа за подкрепа. Първата крачка е да се проведе наблюдение на детето в различните ритуали. След това ще потърсим и вас за съдействие с ценна информация!

За какво е важно да говорим?

В предучилищната възраст децата започват "учебната" дейност, но вместо тетрадка имат да изучат... тялото си и заобикалящия го свят. В тази възраст важните уроци са:

- как да се храня сам/а;
- как да се обличам сам/а;
- как да пия вода от чаша;
- как да се движа сам;
- как да спя сам в легло;
- как се наричат всички тези усещания в тялото ми - болка, тъга, гняв, радост, нетърпение, страх.
- как да се справям с тези емоции.
- кои са частите на тялото ми;
- колко пръста имам и как се наричат те.

Колко много уроци нали?

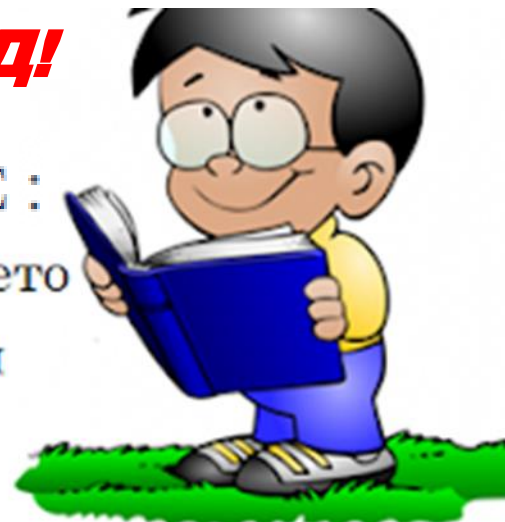
Кога да потърсим **ЛОГОПЕД!**

ЕЗИКОВО-ГОВОРНО РАЗВИТИЕ :

1. Ако до 3,6-4 годишна възраст детето не произнася съскави („С“-„З“-„Ц“) и шушкави („Ш“-„Ж“-„Ч“) звукове и „Л“ и „Р“ : НЕ НИ ТЪРСЕТЕ. ☺

2. Ако не знае сезоните, дните от седмицата, месеците или не познава часовника- Не НИ ТЪРСЕТЕ също.

3. Ако не използва сегашно, минало и бъдеще време с правилно зададен въпрос- „Какво прави преди сън?“ „Кой ще дойде?“ не е страшно, но е важно да му помогнете да ги усвои и разбере.

Не отлагайте:

Ако детето изобщо не говори.

Ако детето не се обръща на името си и не отговаря на прости и кратки въпроси.

Ако говори на „собствен език“.

Ако детето не разбира думи от обкръжението си и не посочва по инструкция.

Ако детето не използва в речта си думи – действия, едносрични или двусрични думи, не използва изречения с две до четири думи.

Ако детето замества звуковете „К“- „Г“ с „Т“- „Д“ (пример: вместо „коте“- „тоте“). Ако не употребява звуковете „П“- „Б“, „Ф“- „В“, „М“- „Н“ .

ЕЗИКОВО – ГОВОРНО РАЗВИТИЕ

- Ако детето Ви не изговаря звуковете „Р“ и „Л“

Все още няма нужда от работа с логопед!

- Ако не познава буквите, и не може да чете ☺- Ще почакаме търпеливо още малко време!

ПОТЪРСЕТЕ НАШАТА ПОМОЩ

- Ако не употребява съскави („С“-“З“- „Ц“) и шушкави („Ш“-Ж“-“Ч“) звукове.
- Ако не съгласува думите по род и число („син топка“), не употребява множествено число и не използва правилно глаголните времена.
- Ако не може да отговаря на въпроси без зрителна опора.

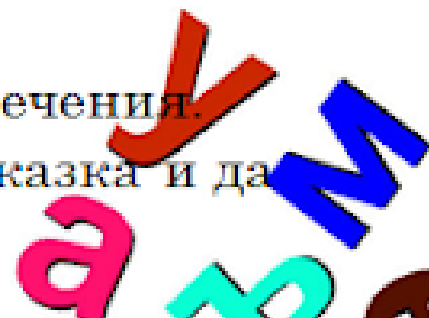
И ЕТО НИ В ТРЕТА ГРУПА! ПЪРВА ПОДГОТВИТЕЛНА....И ВАЖНА!

Езиково – говорно развитите:

- ○ Ако детето ви не познава всички букви – Още не се тревожете. Не е необходимо!
- ○ Ако не могат да изпишат сами името си...печатно или дори ръкописно ☺ - Не се тревожете все още! И първата буквичка е геройство.
- ○ Ако не може да каже с кой звук започва името му – е важно да задавате този въпрос на детето си и да му помагате, като играете на забавни игри със звукове. След усвояване на първия, преминете към последния. Това ще му помогне да развие своя фонематичен слух!

ЗА КАКВО ДА СЛЕДИТЕ И ДА НИ ПОТЪРСИТЕ:

- Ако заменя, пропуска или изопачава звуковете („Ш-Ж-Ч“ звучат като „С-З-Ц“; звуковете „Р“ и „Л“ не звучат характерно за българския език).
- Ако детето изпуска малките думи в изречението („в“, „на“, „пред“-“зад“, „под“- „над“).
- Ако детето не използва обобщаващи понятия и не успява да ги групира в такива (куче, конче, мишка - животни).
- Ако детето няма изградени времеви представи – ден и нощ; сезони.
- Ако мислите, че не Ви разбира, както и ако използва жестове вместо думи.
- Ако не използва прости и сложни изречения.
- Ако не може да разкаже позната приказка и да проследи логическата връзка в нея.

**Как да обогатим
детския говор?**

```
graph TD; A([Как да обогатим детския говор?]) --> B(Четете приказки); A --> C(Назовавайте всичко, което ви заобикаля); A --> D(Използвайте граматически правилна реч); A --> E(Задавайте въпроси); A --> F(Пейте и рецитирайте); A --> G(Отговаряйте на детето); A --> H(Разширявайте хоризонта, ходейки в парка, на кино, на театър, в музеи, на екскурзии и други подобни неща); A --> I(Радвайте се на всяко произнесено звукосъчетание);
```

**Четете
приказки**

**Назовавайте
всичко, което
ви заобикаля**

**Използвайте
граматически
правилна реч**

**Задавайте
въпроси**

**Пейте и
рецитирайте**

**Отговаряйте
на детето**

**Разширявайте
хоризонта, ходейки
в парка, на кино, на
театър, в музеи, на
екскурзии и други
подобни неща**

**Радвайте се на
всяко
произнесено
звукосъчетание**